

Att handskas med våld och sexuella kränkningar -handledning av unga män inom andra stadiets utbildning

Minna Granö

Josefin Sundell

Examensarbete för Socionom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för det Sociala området

Åbo, 2016

EXAMENSARBETE

Författare: Minna Granö, Josefin Sundell

Utbildningsprogram och ort: Det sociala området

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Samhällsinriktat socialpedagogiskt arbete

Handledare: Monica Norrgård, Johanna Wikgren-Roelofs

Titel: Att handskas med våld och sexuella kränkningar-handledning av unga män inom andra stadiets utbildning

Datum 6.5.2016

Sidantal 28

Bilagor 3

Abstrakt

Detta examensarbete är en del av projektet Young Euroman som pågår under 2013-2016. Nu befinner vi oss i fas 3, där vi har som mål att utveckla en produkt som kan användas av professionella inom området. Syftet med examensarbetet är att utveckla en produkt som elevhälsan kan använda sig av för att nå, stöda och handleda unga män mellan 15-20 år som använder, har använt eller löper risk för att använda våld i sina nära relationer. Produkten skall fungera som ett hjälpmedel för personalen på elevhälsan, för de unga männen och deras anhöriga som besöker elevhälsan. Kartläggningen har besvarats av skolkuratorer och skolpsykologer i tre gymnasier i Svenskfinland genom ett frågeformulär med öppna frågor. Som metod för bearbetningen av data har vi använt oss av innehållsanalys. Produkten är ett resultat av våra litteraturstudier och våra intervjuer med skolkuratorerna- och psykologerna i gymnasieskolorna. Produkten är en broschyr som består av en informationsdel, en handledningsdel och en del med konkreta länkar till stödtjänster. Resultatet av innehållsanalysen påvisar att det är en utmaning att nå målgruppen, de unga männen behöver information om våld och sexuella kränkningar och att det behövs mera information om att förebygga sexuella kränkningar och information om hur man inte överskrider någon annans gränser. Innehållsanalysen visade även att det fanns ett uttalat behov av material berörande sexuellt våld i format av en kortfattad broschyr eller nätsida med information och direktiv om vad man kan göra och frågeformulär för ungdomarna.

Språk: Svenska Nyckelord: Våld, sexuellt våld, unga män, våld inom nära relationer, stöd för män som utövar våld

OPINNÄYTETYÖ

Tekijät: Minna Granö, Josefin Sundell

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Sosiaali- ja Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Samhällsinriktat socialpedagogiskt arbete

Ohjaajat: Minna Norrgård, Johanna Wikgren-Roelofs

Nimike: Väkivallan ja seksuaalisen kaltoinkohtelun käsitteleminen-Nuorten miesten ohjaus toisen asteen oppilaitoksissa/Att handskas med våld och sexuella kränkningar-handledning av unga män i andra stadiets läroverk

Päivämäärä 6.5.2016

Sivumäärä 28

Liitteet 3

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on osa Young Euroman – projektia, joka on käynnissä vuosina 2013–2016. Nyt olemme projektin kolmannessa vaiheessa, jossa tavoitteemme on kehittää tuote, josta alan ammattilaiset hyötyvät. Projektin tarkoituksena on kehittää tuote, jota oppilasterveydenhuollon henkilökunta voi käyttää tukeakseen, ohjatakseen ja auttaakseen nuoria 15–20-vuotiaita miehiä, jotka ovat käyttäneet tai ovat vaarassa käyttää väkivaltaa lähisuhteissa. Tuote on tarkoitettu työkaluksi oppilasterveydenhuollon henkilöstölle, nuorille miehille ja heidän omaisilleen, jotka asioivat oppilasterveydenhuollossa. Kartoitukseemme, jossa selvitimme oppilashuollon tarvetta tuotteelle, vastasi koulukuraattoreita ja koulupsykologeja kolmesta ruotsinkielisestä toisen asteen oppilaitoksesta. Kartoitus koostui avoimista kysymyksistä ja menetelmänä käytettiin sisällön analyysiä. Tuotteemme on esite, jonka sisältö perustuu oppilashuollon henkilökunnan kanssa tehtyihin haastatteluihin sekä kirjallisuuskatsaukseen. Tuote koostuu kolmesta osiosta: ensimmäinen osio koostuu tiedosta, toinen osa ohjauksesta ja kolmas osa tukipalveluista. Sisällön analyysissä käy ilmi, että kohderyhmän tavoittaminen on haasteellista ja että nuoret miehet tarvitsevat lisää tietoa väkivallasta, seksuaalisesta kaltoinkohtelusta sekä tietoa siitä, miten ei ylitä toisen ihmisen rajoja. Oppilaitoksilla oli myös tarvetta materiaalille koskien seksuaalista väkivaltaa lyhytmuotoisen esitteen tai verkkosivun muodossa.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Väkivalta, seksuaalinen väkivalta, lähisuhdeväkivalta, tukipalveluja miehille, nuorten miesten naisiin kohdistuva väkivalta

BACHELOR'S THESIS

Author: Minna Granö, Josefin Sundell

Degree Programme: Bachelor of social services, Turku

Specialization: Community Focused Social Pedagogic Work

Supervisors: Monica Norrgård, Johanna Wikgren-Roelofs

Title:

Date 6.5.2016

Number of pages 28

Appendices 3

Summary

This thesis is part of project Young Euroman which is a project started in 2013 and ending in 2016. We are now in phase 3, where we aim to develop a product that can be used by professionals. The aim of the project is to develop a product that student health can use to reach, support and counseling young men between 15-20 years who is using, have used or are at risk of using violence in their intimate relationships. The product must act both as a tool for the staff of student health and for the young men and their families who visit the student health. Our survey was answered by school counselors and school psychologists in three schools in the Swedish speaking Finland through a questionnaire with open questions. As a method for the processing of the data we have used content analysis. The product is a result of our literature and our interviews with school counselors- and psychologists in secondary schools. The product is a brochure consisting of information and counseling section, and a part with specific links to support services. The results of content analysis indicates that it is a challenge to reach the target audience, the young men need information on violence and sexual abuse and the need for more information about preventing sexual abuse, and information about how not exceed someone else's boundaries. The content analysis also showed that there was a clear need for materials touching sexual violence in the format of a brief brochure or network side with the information and directives on what to do and questionnaires for the youth.

Language: Swedish Key words: Violence, sexual violence, violence in close relationships, young men´s violence behavior and support for men

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
2	Syfte och frågeställning.....	2
3	Forskningsmetod och tillvägagångssätt.....	2
4	Litteratursökning	3
5	Våld i nära relationer	4
5.1	Sexuellt våld.....	4
5.2	Sexuella trakasserier	6
5.3	Övriga former av våld.....	7
6	Orsaker bakom mäns utövande av våld och sexuellt våld mot kvinnor.....	8
7	Lagstiftning och våldsförebyggande arbete i Finland	9
7.1	Kommunernas handlingsplaner för förebyggande av våld.....	9
7.2	Lagar i och styrdokument i Finland	10
8	Elevhälsa	11
9	Instanser och program för våldsamma män	12
9.1	Program som används inom kriminalvården	12
9.2	Verksamhet och stöd för våldsamma män i kris	13
10	Förebyggande metoder.....	14
11	Innehållsanalys av de kvalitativa intervjuerna.....	15
12	Resultatredovisning	16
13	Broschyr	18
13.1	Produktplanering.....	18
13.2	Broschyr.....	19
14	Etiskt förhållningssätt	19
15	Hållbar utveckling	20
16	Tillförlitlighet och kritisk granskning.....	21
17	Diskussion.....	21
	Källförteckning.....	25

Bilageförteckning

Bilaga 1	Brevet vi skickade ut till gymnasierna
Bilaga 2	Brevet vi skickade ut med intervjufrågorna
Bilaga 3	Broschyren

1 Inledning

Detta examensarbete är en del av projektet Young Euroman. Projektet påbörjades 2013 och avslutas 2016. I fas 1 som inleddes 2014 lades fokuset på olika ämnesområden, medan i fas 2 som inleddes 2015 fokuserade skribenterna på att fördjupa sig i något av temaområdena. Nu befinner vi oss i projektets tredje och sista fas, där vi har som mål att utveckla en produkt som kan användas av professionella inom området.

I projektets tredje fas har vi valt att fokusera på unga män som använder, har använt eller löper risk för att använda våld i nära relationer. Målgruppen för detta examensarbete är unga män mellan 15-20 år. Vår erfarenhet är att det finns en hel del information och stöd för unga kvinnor som blivit utsatta för våld, men att det saknas information om hjälp för de våldsbenägna männen.

Enligt EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) undersökning 2014 framkommer att i Finland har ca 30 procent av kvinnorna upplevt våld av sin partner eller före detta partner. Medeltalet i EU:s medlemsstater är 22 %. Enligt denna undersökning når endast ca 10 procent av fallen i Finland fram till myndigheterna. Inom EU var motsvarande siffra 20 % vilket tyder på att tröskeln att anmäla våld som utövats av partnern är för hög i Finland. (Justitieministeriet, 2014).

I examensarbetet skriver vi allmänt om våld och våldsamt beteende i nära relationer samt kartlägger olika stöd- och hjälpinsatser för de våldsutövande männen. Examensarbetet resulterar i en produkt i egenskap av en broschyr med information och stödinstanser för den unge mannen eller för hans anhöriga.

I vår kartläggning har vi utrett behovet av information och stödtjänster inom elevhälsan inom andra stadiets utbildningar i Svenskfinland. I kartläggningen var vi speciellt intresserade av att ta reda på hurdana handlingsmodeller elevhälsan har för att arbeta med frågor som berör sexuellt våld, sexuella trakasserier och olika gråzoner.

Elevhälsan är en instans som kommer i kontakt med många av de män som antingen använder, har använt eller riskerar att använda våld i framtiden i nära relationer, och där kan vi nå fram till de våldsbenägna unga män som vill ha hjälp med sitt våldsamma beteende. Detta kunde ske med hjälp av broschyren som finns framme i väntrummet eller

insatt på skolans nätsidor. Broschyren kan också fungera som en brobyggare till samtal med den professionella.

2 Syfte och frågeställning

Syftet med examensarbetet är att utveckla en produkt som elevhälsan kan använda sig av för att nå, stöda och handleda unga män som använder, har använt eller löper risk för att använda våld i nära relationer. Produkten skall fungera dels som ett hjälpmedel för personalen på elevhälsan och för de unga männen samt deras anhöriga som besöker elevhälsan.

Med detta examensarbete kommer vi även att utreda behovet av information- och stödinstanser för unga män som använder, har använt eller löper risk för att använda våld i nära relationer. Detta sker genom kvalitativa intervjuer av personalen på elevhälsan. Frågeställningarna för examensarbetet är:

- Hur kan man få de unga våldsbenägna männen att söka sig till de hjälp- och stödinstanser som finns?
- Hurdan information behöver de unga männen för att kunna söka hjälp för sitt våldsamma beteende?
- Vad behöver personal på elevhälsan för hjälpmedel?

3 Forskningsmetod och tillvägagångssätt

Examensarbetet är en produktutveckling som baserar sig på litteratursökningar och en innehållsanalys av kartläggningen i examensarbetet som utfördes genom intervjuer med sakkunniga inom elevhälsan. Examensarbetet baserar sig på principer av ett funktionellt examensarbete som har som mål att utveckla en produkt som kan vara allt från ett program, en guide, en lektion eller konferens. Det viktiga i ett funktionellt arbete är att man kombinerar det praktiska genomförandet med en forskningsbaserad dokumentation. (Vilkka & Airaksinen, 2003, s. 9).

Eftersom vi intervjuar professionella inom elevhälsan använder vi oss av kvalitativa intervjuer. Vi ville kartlägga hurdan information det finns för unga män som är våldsbenägna, och då ansåg vi att intervju var den mest passande metoden. Då vi tog

kontakt med de professionella fick de själva välja om de ville träffas eller göra intervjun per telefon eller e-post. Samtliga intervjuade valde att göra den via e-post på grund av tidsbrist. Eftersom intervjun gjordes per e-post i form av ett frågeformulär hade vi lättare att analysera svaren när vi hade dem skriftligt.

Intervju är bra att använda om man vill få fram basfakta och en helhetsbild av ämnet man skriver om. Vid en intervju är det bra att börja sina frågor med vad, hur och varför för att göra det lättare för den intervjuade att berätta och förklara (Vilkka & Airaksinen, 2003, s. 63). Vi sammanställde våra frågor så att det inte räckte med ett ja/nej svar, frågorna krävde att respondenterna behövde utveckla sina svar.

Med hjälp av en intervju kan man få fram kunskap om ett ämne, men även få fram frågor kring upplevelser, erfarenheter, åsikter, attityder eller värderingar. En bra intervju är någonting som man kan ha mycket nytta av. Bra intervjuer är trovärdiga eftersom personen talar oftast sanning. I en bra intervju har svaren och frågorna hela tiden någonting med varandra att göra medan dåliga intervjuer kan innehålla likgiltiga påståenden och tillfälliga ord. En bra intervju ger oftast någonting som är nytt och relevant för respondenten (Jacobsen, 1993, s.10-13). Vi försökte göra våra intervjufrågor så kortfattade och lätta som möjligt för att undvika missförstånd. Vi ansåg att vi fick in tillräckligt omfattande svar för att kunna göra en innehållsanalys som utgjorde grunden till broschyren.

4 Litteratursökning

Med litteratursökning avses material som är tryckt, exempelvis böcker, artiklar, rapporter och essäer. För att hitta relevant litteratur kan det vara bra att använda sig av exempelvis läroverkens databaser (Ejvegård, 2003, s. 45). I litteraturstudien har vi använt oss av litteratur i form av böcker, artiklar och sökningar på internetsidor som berör ämnet. För att hitta lämplig litteratur och gamla examensarbeten har vi använt oss av Tritonia via Yrkeshögskolan Novias intranät samt Åbo Akademis bibliotek. För att hitta relevant litteratur om ämnet har vi använt oss av sökord som: Våld, sexuellt våld, sexuella trakasserier. THL, STM, men också justitieministeriet. Med hjälp av en litteratursökning fick vi samlat in bra och tillförlitlig teori som gjorde att vi kan förstå och analysera vårt material bättre.

För att hitta relevanta artiklar har vi använt oss av EBSCO Academic Search Elite och Google scholar. För att hitta relevanta artiklar har vi främst använt oss av engelska sökord.

Sökorden vi använt oss av är: Young men, violent, Sexual harrasment, against women, intimate partner violence. Sökorden har kombinerats på olika sätt för att få fram olika artiklar. Artiklar har också hittats genom att gå in på gamla examensarbeten på Theseus och se på deras källförteckning.

Vid litteratursökningen har vi avgränsat sökningen för att få fram de mest väsentliga artiklarna. För att artiklarna skulle vara så nya och tillförlitliga som möjligt, använde vi oss av artiklar från 2005 och framåt. Alla artiklar vi använde oss av var sökta i full text. Vid avgränsningen har vi även beaktat i vilken del av världen artikeln var skriven i.

5 Våld i nära relationer

Våld i nära relationer kan uttrycka sig på många olika sätt. Det kan bland annat förekomma som psykiskt, fysiskt, sexuellt, ekonomiskt eller andligt våld. Personen som är våldsam kan vara vem som helst, mannen, kvinnan, barnet eller någon annan i släkten. I detta arbete fokuserar vi oss på unga män som utövar våld mot sin partner eller någon annan nära i familjen. Fokuset i detta examensarbete ligger specifikt på sexuellt våld och trakasserier (Handlingsplan för Jakobstad, 2010, s. 5). Enligt WHO (2016) har 35 % av kvinnorna globalt upplevt fysiskt eller sexuellt våld, de flesta inom nära relationer. Det betyder att en tredjedel av alla kvinnor i världen har upplevt våld i någon form. Lövestad & Krantz (2012, s. 6-7) skriver att kvinnor blir utsatta för mera grovt våld än män i nära relationer, exempelvis knuffade mot väggen, utsatta för brännskador, slagna eller kvävda. Författarna påpekar även att de som har ett stort socialt nätverk löper en mindre risk för våld inom nära relationer. Socialt stöd bidrar till ökad självkänsla som kan fungera som ett praktiskt verktyg då man utsätts för våld.

5.1 Sexuellt våld

Sexuellt våld kan delas in i tre olika grupper, övergrepp utan fysisk kontakt, övergrepp med fysisk kontakt och sexuell exploatering av barn och unga i olika kommersiella sammanhang. Till övergrepp utan fysisk kontakt hör sexuella anspelningar, kommentarer och förslag. Till övergrepp med fysisk kontakt hör beröring med eller utan något främmande föremål, oralt eller genitalt samlag och även tvång att utöva någon form av sexuella handlingar mot förövaren. Till den sista gruppen hör att försöka engagera barn

eller unga till barnpornografi eller barnprostitution (Handlingsplan för Jakobstad, 2010, s. 6).

Enkäten Hälsa i skolan är ett sätt för Institutet för hälsa och välfärd att kunna samla in information om ungas levnadsförhållanden, skolförhållanden, hälsa, hälsovanor och om elev- och studerandehälsovården. Enkäten besvaras vartannat år av elever i årskurs 8 och 9 samt av 1:a och 2:a årets studerande i gymnasier och vid yrkesläroanstalterna. Enligt enkäten 2015 upplever 15 % av grundskolepojkar och 16 % grundskoleflickorna att våldssituationer stör studierna. Motsvarande siffror i gymnasieundervisningen var hos pojkar 6 % och flickor 5 %, medan siffran hos pojkar i yrkesläroanstalterna var 8 % och hos flickor 7 %. (thl.fi, 2016). Då man undersökt sexuellt våld i skolan har man ställt frågan, “ Har upplevt sexuellt våld någon gång eller upprepade gånger”. I enkäten 2015 framkom att 22 % av flickorna och 7 % av pojkarna i yrkesläroanstalterna har utsatts för sexuellt våld. I grundskolan var siffrorna 7 % för pojkar och 12 % flickor, medan 15 % av flickorna och 5 % av pojkarna i gymnasiet blivit utsatta för sexuellt våld (thl.fi, u.å)

Enligt strafflagen (1889/39) är tvingande till sexuell handling straffbart (§4)

” § 4 Den som med våld eller hot tvingar en annan att företa eller underkasta sig någon annan sexuell handling än en sådan som avses i 1 § och handlingen väsentligen kränker den andras sexuella självbestämmanderätt, skall för tvingande till sexuell handling dömas till böter eller fängelse i högst tre år.”

Enligt 20 kap 1§ (1889/39) i strafflagen påpekas också att man på grund av våldtäkt kan man dömas till fängelse ända upp till sex år. Våldtäkt är då man tvingar sig eller använder sig av hot till samlag.

Koss, et al., (2007, s. 371) refererar Livingston som jämförde kvalitativ och kvantitativ data från intervjuer med kvinnor där det framkom att sexuellt tvång kan bestå av positiva, negativa och neutrala sorter. Positiv övertalning handlade om att prata snällt (eng. Sweet talking) och var den minst vanliga formen. Negativ övertalning kunde handla om hotelser om att lämna förhållandet eller att gå någon annanstans för att få sex, användning av svordomar eller försök att framkalla sympati. Till den neutrala övertalningen kunde placeras tjatande eller att vilja ha sex utan att visa några känslor.

Valkama, Silver och Raijas (2003, s. 12) menar att när det kommer till att arbeta med frågor kring sexuellt våld handlar det huvudsakligen om att satsa på förebyggande arbete.

Det är viktigt att man börjar arbeta med jämlikhet bland könen redan hos barn inom dagvården och fortsätter arbetet inom fritidsverksamhet och utbildning. Det är även viktigt att betona jämlikhet mellan människor i arbetslivet.

5.2 Sexuella trakasserier

Även sexuella trakasserier är vanliga och kan även relateras till sexuellt våld. Trakasserier kan vara exempelvis att en person rör en annan person på intima ställen, visar intresse för en annan persons intima ställen eller antyder att man vill ha sex. Det kan också vara oanständiga skällsord, opassande skämt, e-post, textmeddelanden, telefonsamtal eller pornografiskt material. Trakasserier kan såra en annan persons könsidentitet och kännas som sexuellt utnyttjande men juridiskt sett handlar det om trakasserier (Vilkka, 2011, s. 35). Sexuella trakasserier är ensidiga och icke önskvärda för den andra parten och kan upplevas som sårande och motbjudande. Det kan också handla om kommentarer om en annans klädsel, kropp eller till och med försök på våldtäkt. Det är individuellt för varje person vad som upplevs som sexuella trakasserier, det avgörande är att personen som utsätts för trakasserierna upplever det som sårande och obehagligt.

Sexuella trakasserier kan påverka negativt dels den som blir trakasserad och dels hela omgivningen, exempelvis skolmiljön. I en skolmiljö kan trakasserier leda till mobbning som kan störa studieförmågan. Skolhälsovården har en väldigt viktig uppgift då det kommer till förebyggande arbete inom sexuellt våld och trakasserier (hälsovårdsministeriet, 2006:13)

Enligt strafflagen (1889/39) beskrivs sexuellt antastande (§5a)

”§ 5a Den som genom beröring utsätter en person för en sexuell handling som är ägnad att kränka personens sexuella självbestämmanderätt ska, om inte straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i detta kapitel, för sexuellt antastande dömas till böter eller till fängelse i högst sex månader.”

För att förebygga sexuella trakasserier är det viktigt att tala öppet om ämnet och berätta för eleverna i hurdana former sexuella trakasserier kan förekomma. Det är också viktigt att visa att man tar det på allvar och att man inte godkänner det i någon form. Man kan också försöka ge anvisningar åt personalen och eleverna om hur de skall gå tillväga om de märker att någon blir trakasserad. En elev som blir trakasserad kan direkt säga till personen att beteendet är sårande och inte acceptabelt. Det kan också vara bra att anteckna tid,

datum och plats när det har hänt, samt att spara alla eventuella textmeddelanden och e-postmeddelanden. Det är också bra att direkt kontakta en lärare eller någon inom elevhälsan. När man skall ingripa vid dylika fall är det viktigt att alla inom skolväsendet samarbetar, de flesta skolor har färdiga handlingsplaner för hur de skall gå tillväga vid sexuella trakasserier (hälsovårdsministeriet, 2006:13).

Sexuellt våld/trakasserier leder ofta till någon typ av trauma. De som blir utsatta för sexuellt våld känner ofta rädsla för döden oavsett om gärningsmannen hotar personen eller inte. Sexuellt våld är även väldigt förödmjukande eftersom det berör offrets mest privata och intima områden. Offret vet oftast inte heller när det kommer att ske eller om han/hon kommer att behöva vara med om det igen. Även när det gäller personer som utsätts för sexuellt våld upprepade gånger, exempelvis i ett förhållande, är första gången alltid en chock. I många fall är förövaren någon som offret känner och litar på, vilket kan göra den traumatiska upplevelsen värre. Trauma kan ha en påverkan på en persons emotionella upplevelser, personen kan börja känna skam, hjälplöshet och rädsla istället för lycka och trygghet (Valkama, et al., 2003, s. 34-35).

5.3 Övriga former av våld

Psykiskt våld är den vanligaste formen av våld, eftersom det kan utövas både tyst och verbalt. Det finns många olika former av psykiskt våld, bland annat förnedring, förakt, hot, kontrollerande beteende, ropande och anklagande. Alla dessa olika former av psykiskt våld kan vara väldigt ångestframkallande på samma sätt som fysiskt våld (Handlingsplan för Jakobstad, 2010, s. 6).

Det våldet som är mest synligt är fysiskt våld, eftersom det oftast lämnar synliga spår. Även fysiskt våld kan förekomma, som exempelvis sparkar, strypgrepp eller slag. I fall som dessa är det vanligt att offret försöker dölja misshandeln eftersom han/hon skäms och på grund av att avslöjandet ibland kan leda till mera misshandel (Handlingsplan för Jakobstad, 2010, s. 5).

De våldsformer som tidigare beskrivits är de mest vanliga formerna av våld, men det finns även andra former av våld som kan förekomma i nära relationer. En av dessa är ekonomiskt våld. Till detta räknas övertagande av en annan persons ekonomi under hot, som kan vara exempelvis hot om fysiskt våld eller hot om att bli lämnad. Ekonomiskt våld kan också handla om att utövaren vill ha skriftligt redogjort över vad offret har använt

pengar till. En annan form av våld är religiöst våld. Religiöst våld handlar om att offret inte får tro eller leva enligt sin tro eller att utövaren hotar med religiösa regler. Det kan också innebära att utövaren använder sig av religiösa värderingar för att kontrollera offrets beteende (Handlingsplan för Jakobstad, 2010, s. 6).

6 Orsaker bakom mäns utövande av våld och sexuellt våld mot kvinnor

Faktorer som förklarar mäns utövande av våld mot kvinnor kan vara mäns överordning över kvinnor samt kopplingen mellan män/manlighet och våldets betydelse i kulturella sammanhang. Maskulina normer och värderingar såsom att vara stark, aggressiv och maktutövande uppmuntrar till att utöva våld.

Det finns även s.k. betingade och utlösande faktorer såsom kontrollbehov, låg självkänsla, alkohol- och drogmissbruk, ilska, depression, känsla av maktlöshet, brister i samspel och kommunikation och brister i den kognitiva förmågan. Kombinationen av dessa betingade och utlösande faktorer och en grundläggande faktor som ojämlikhet är en stor förklaring till våld som utövas i nära relationer (handlingsplan för kristianstad, 2009, s. 15-16).

Enligt författarna Cardenas & Brackley (2010, s. 503) kan det vara en riskfaktor för personer som varit med om någon form av våld i ung ålder för att börja utöva våld i nära relationer. Personer som senare blivit våldsamma hade bland annat blivit våldsamt behandlade av sin styvpappa, blivit uppmuntrade till att göra brott, blivit föräldralösa som tonåringar, blivit misshandlade av sin familj, varit i ett våldsamt fängelse eller varit missbrukare. De flesta hade varit med om trauma och våld i tidig ålder som blev ett slags inlärt beteende. Även Fleming, et al., (2015, s. 2) skriver att om man varit med om våld i ung ålder kan det vara en riskfaktor för att utöva våld i nära relationer.

Även WHO (2016) tar upp några riskfaktorer som kan leda till våld inom nära relationer. Riskfaktorer är bland annat låg utbildning, exponering av våld som barn, bevittnande av familjevåld som barn, antisocial personlighet, svårigheter med att kommunicera, alkohol och attityder som accepterar våld och ojämlikhet mellan könen.

Inom maskulinitetsforskning har kopplingar mellan maskulinitet och våld uppmärksammas. Att använda våld eller ha potential till att använda våld kan vara ett sätt för pojkar och män att konstruera maskulinitet (Pettersson, 2014, s. 5). Även Fleming, et al., (2015, s. 2) skriver att män som utövar våld i nära relationer ofta är kopplade till normer

om maskulinitet och jämställdhet. Författarna påpekar även att män som har en mera traditionell syn på könsrollerna ofta utövar mera våld mot kvinnor i nära förhållanden, och att samhällen med större könsskillnader lär unga män en traditionell syn på könsrollerna och därmed ökar trycket för män att agera på ett traditionellt manligt sätt. Männerna känner ofta att de måste projicera en maskulin bild av sig själva vilket ofta betonar styrka och makt över kvinnor, och eftersom makt är en så stor del av hur man traditionellt definierar maskulinitet kan män ibland känna ett behov att visa sin makt i relation till kvinnor. På grund av detta kan vissa män försöka visa sin manlighet genom att utöva våld i sitt förhållande.

När man har studerat mobbning och trakasserier i skolor så har det visat sig att maskulinitetskonstruktioner har betydelsefulla roller i dessa. Av ungdomarnas berättelser i gjorda undersökningar framgår att olika former av trakasserier mellan pojkar är ett sätt att visa sig stark, tuff och maskulin inför gruppen (Pettersson, 2014, s. 7).

Den centrala delen är att dessa trakasserier sker offentligt, vilket i sin tur lyfter fram gruppens betydelse. Om en pojke inte deltar eller protesterar, riskerar han istället att bli den utsatta. Alternativet att inte delta eller att inte kunna leva upp till de maskulina normerna av tuffhet och dominans kan utsätta pojken eller mannen till att själv bli retad, förlöjligad eller fysiskt utsatt (Gottzén, 2013, s. 9).

7 Lagstiftning och våldsförebyggande arbete i Finland

För att få en insikt i det våldspreventiva arbetet som görs inom det nationella servicesystemet, presenterar vi nedan kommunernas handlingsplaner samt väsentlig lagstiftning gällande våld och misshandel i Finland.

7.1 Kommunernas handlingsplaner i förebyggande av våld

Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för planeringen, styrningen och lagstiftningen gällande det våldsförebyggande arbetet i nära relationer och inom familjen i Finland. Syftet för arbetet är att utveckla det nationella servicesystemet så att tjänster och stöd finns lätt till hands i Finlands alla kommuner samt att det förebyggande arbetet utvecklas (stm.fi, u.å).

Kommunerna bör ha en handlingsplan för att kunna förebygga våld i nära relationer. Handlingsplanen skall innehålla information om våld i nära relationer och våld i allmänhet, mål och syfte med förebyggande av våldet samt kompetenser som krävs hos yrkesutbildade

som möter klienter som har upplevt våld i nära relationer eller inom familjen. I planen skall dessutom framkomma hur man kan uppfölja och genomföra arbetet för att bekämpa våld (IHV, 2013, s. 7-10).

Handlingsplanen skall utarbetas en gång per mandatperiod av en multiprofessionell arbetsgrupp och finnas tillgänglig för personalen. Kommunens handlingsplaner skall finnas till för att personalen skall känna till förhållningsregler, hur man vidtar åtgärder och tar till tals våldet och vart klienterna skall kunna vända sig för att få hjälp. I handlingsplanen skall ingå tydliga kontaktuppgifter till samtliga hjälp- och stödinstitutioner (IHV, 2013, s. 7-10).

7.2 Lagar i och styrdokument i Finland

Misshandel på enskild plats, såsom i hemmet faller under allmänt åtal. Våld i nära relationer, också när det är lindrigt, är ett brott som hör under allmänt åtal. Genom att det anmäls till polisen ges myndigheterna möjlighet att ingripa i våldet. Det finns inget brott i strafflagen som rubriceras som kvinno- eller barn misshandel. Dessa faller in under allmänna regler om misshandel eller annat tillämpligt brott.

Den som blir utsatt för våld i nära relationer, det må vara ett barn eller en vuxen, behöver ofta många typer av stöd och hjälp. För att få stöd och hjälp kan de då vända sig till bl.a. skyddshem, socialbyråerna, hälsovårdsmyndigheterna och olika organisationer (Oikeus, 2005). Innan dess har aga och annan kränkande behandling av barn varit olagligt i Finland sedan 1984.

Allmänt åtal innebär att polisen är skyldig att utreda det misstänkta brottet, oavsett om det finns en polisanmälan eller inte. Det betyder att åklagaren väcker åtal även om offret inte kräver att den som har gjort brottet skall straffas. Våld i nära relationer skall anmälas till polisen, då polisen får en möjlighet att försöka avbryta våldet (Oikeus, 2005).

Våld i nära relationer kan riktas mot barn eller vuxna. Offret för våldet eller barn som upplevt/bevittnat våld mot sin förälder kan behöva mentalt stöd. Sådant stöd får man till exempel på socialbyrån, barn- och ungdomspsykiatriska polikliniken och hos olika organisationer (Justitieministeriet, 2013).

Strafflagen i Finland har under de senaste årens lopp ändrats flera gånger vilket betyder att allt fler våldsbrott lyder under allmänt åtal. År 2011 ändrades lagen så att lindrig misshandel i familjeförhållanden hör under allmänt åtal. Även alla sexualbrott som riktats

mot en vuxen person, förutom sexuellt ofredande lyder sedan 1.9.2014 under allmänt åtal. Innan detta fick åklagaren inte väcka åtal för alla sexualbrott som riktats mot vuxna, ifall målsägande (dvs. brottsoffret) inte ville detta (Justitieministeriet, 2014).

Om en kvinna/ annan familjemedlem anses ha blivit hotad eller trakasserad kan man ansöka om besöksförbud för den som personen upplever hot av. Beslut om besöksförbud fattas av tingsrätten. Man kan också begära ett tillfälligt besöksförbud som träder i kraft omedelbart av polisen. När man ansöker om ett besöksförbud lönar det sig att spara alla eventuella dokument och bevis på hotfullt beteende (Poliisi, 2005).

8 Elevhälsa

Elevhälsovård skall ordnas åt alla elever inom grundutbildningen, gymnasiet och yrkesutbildningen. Elevhälsan finns för att se till att eleverna har en trygg och förebyggande skolmiljö samt för att främja elevens lärande och hälsa. Elevhälsan har även som uppgift att se till att sjukvården är lättillgänglig. I gymnasiet skall alla elever erbjudas minst ett hälsobesök (Skolverket, 2014). För att nå dessa mål inom elevhälsan är det viktigt att skolgemenskapen är trygg samt att man har en familj och fritid som främjar välbefinnandet (Perälä, et al., 2015, s. 24).

Elevhälsan skall omfatta psykolog, skolläkare, skolsköterska och en kurator. Personalen skall ha en tillräcklig kompetens att för att bemöta elever med specialbehov. Vid varje liten skola behöver det inte alla dessa finnas, men skall ha tillgång till dem. Personalen har tystnadsplikt gällande all information som de får av eleverna och får inte lämna ut någon information om det finns en risk att eleven eller elevens anhöriga lider av det. Om personalen anser att det är nödvändigt att lämna ut informationen vidare får han/hon göra det om det anses vara för att stödja eleven (Skolverket, 2014).

Inom elevhälsan har alla aktörer olika uppgifter. Exempelvis har kommunen ansvaret över eleverna och deras hälsa, säkerhet och välmående. Kommunen ansvarar för anordnandet av förskola och grundutbildning. Vissa kommuner ansvarar även över anordnandet av gymnasie- och yrkesskoleutbildning och kommunerna kan välja att ordna tjänsterna själva eller tillsammans med andra kommuner. Till kommunens uppgift hör även att utarbeta skolans krisplan, räddningsplan och skolans handlings principer. Rektorn ansvarar över anordningen av skolgången samt studie- och skolmiljöns hälsa och trygghet. Skolhälsovården tillsammans med studerandehälsovården förebygger tryggheten och

välmående av skolmiljön. Arbetet handlar huvudsakligen om att främja hälsa hos eleverna men även undersökningar och stöd erbjuds vid behov. Personalen inom skolhälsovården skall ha kunskap om barnens och ungas psykiska, fysiska och psykosociala välmående. I skolhälsovården inkluderas även drog-, och mentalvård samt sexual hälsa (Hietanen-Peltola & Korpilahti, 2015, s. 62-66).

Lärarna har en mycket viktig roll i att skolmiljön skall vara trygg och ofta är det lärarna som först märker om någon behöver extra stöd eller hjälp. Läraren ansvarar även för att det inte skall förekomma mobbning i klassen och det är även på lärarens ansvar att känna igen situationen och åtgärda den direkt. Alla skolor har egna handlingsmodeller som lärarna skall följa om det förekommer en situation med exempelvis mobbning eller misshandel. Kurator och psykologtjänster hör även till elevhälsan. Till kuratorernas och skolpsykologernas uppgift hör att främja välmående, trygghet samt att förebygga eventuella problem i skolgången. Psykolog- och kuratorstjänster främjar barnens och ungas psykiska och fysiska funktionsförmåga och mentala hälsa. Tjänsterna skall vara lättillgängliga för eleverna, och en elev skall vid behov senast efter sju arbetsdagar få tala med en kurator eller psykolog (Hietanen-Peltola & Korpilahti, 2015, s. 75–78).

9 Instanser och program för våldsamma män

Eftersom detta examensarbete berör unga mäns våldsbenägenhet, har vi valt att ta upp de program som används inom kriminalvården som är utarbetade specifikt för denna typ av problematik.

9.1 Program som används inom kriminalvården

Inom kriminalvården i Finland används bl.a. program som “Suuttumuksen hallinta-kurssi”, “Unbeatables- ryhmäohjelma”, “Omaehtoisen muutoksen- ohjelma” och “Move! “. “Suuttumuksen hallinta”- kursen är ett program som tar 18 timmar och är avsett för fångar som har svårigheter med känslor av ilska och att behärska våldsamt beteende.

“Move! “ är specifikt riktat till fångar vars problematik ligger i när relationsvåld. Syftet är att hjälpa våldsutövarna att känna igen det egna våldsamma beteendet i parrelationen, uppmuntra personerna till att diskutera saken samt att uppsöka hjälp.

“Unbeatables- grupprogrammet är ett medellångt (under 4 mån.) program för att motivera våldsförövaren att ge upp det våldsamma beteendet. Programmet är utarbetat av Espoon

Lyömätön Linja och modifierat till att passa in i kriminalvården. Programmet är riktat till män som utövat våld mot kvinnor samt att motverka diskriminerande värderingar mot kvinnor (Brottpåföljdsmyndigheten, 2013b).

STOP (Sex Offender Treatment Programme) är ett program som kan användas för kriminella som har gjort sig skyldiga för något slag av sexualbrott. Programmet härstammar från ett engelskt program från 1998 men har tillämpats i Riihimäki fängelse sedan 2007. Programmet är frivilligt i Finland men exempelvis i Sverige är det obligatoriskt för fångar att medverka (Brottpåföljdsmyndigheten, 2013a).

En lagöverträdande skall ha en dom på minst 8 månader om han/hon ska få vara med i programmet och själv ansöka om att få delta. De som löper störst risk för återfall blir utvalda till att delta i programmet. Syftet med STOP är att lära sig att leva ett liv utan kriminalitet och att förstå och bearbeta handlingsmönster som är relaterade till sexualbrotten. Programmet varar i 8 månader varav 6 månader går ut på grupsammanträddanden. Fångarna träffas tillsammans ungefär 170 gånger och träffarna varar kring två timmar. Vid varje möte deltar ca 7-8 fångar där alla fångarna berättar om sina egna sexualbrott som sedan behandlas skilt var för sig. En undersökning som gjorts gällande återfall visar att av 149 fångar som gått STOP programmet i Riihimäki hade 129 blivit frigivna medan 4 stycken dömdes på nytt för sexualbrott (Brottpåföljdsmyndigheten, 2013a).

9.2 Verksamhet och stöd för våldsamma män i kris

I Finland används huvudsakligen ett par färdigt utarbetade stödprogram/metoder för män som använt våld i nära relationer. Lyömätön Linja riktar sig till män som använt fysiskt eller psykiskt våld i sina nära relationer. Målsättningen för det individuella arbetet är att hjälpa klienten att avstå från våld. Den grundläggande förutsättningen för samarbetet är att klienten vill avstå från sitt våldsamma beteende. På Lyömätön Linja erbjuds individuella samtal samt servicehandledning för närstående som blivit utsatta för våldet. I servicehandledningen beaktas partners och barnens/familjens mående och individuellt behov av stöd.

På Lyömätön Linja kan man också delta i kamratstödsgrupper inom programmet Väkiavallan katkaisu (Lyömätön linja, u.å).

Jussi- työ är riktat till män som vill förbygga eller sluta använda våld i sina nära relationer och är i behov av hjälp i kris. Jussi- työ har som målsättning att stöda män att hitta våldsfria problemlösningsmodeller. Jussi-työ består av krishjälp, terapeutisk samtalshjälp och handledning (Ensi-ja turvakotien liitto, u.å).

10 Förebyggande metoder

När det kommer till arbete gällande sexuella övergrepp och kränkningar är det viktigt att satsa på förebyggande arbete med barn och ungdomar. Kunskap om sexuella övergrepp är viktiga för att man skall kunna känna igen sexuella övergrepp och förebygga och handskas med problematiken. Information och utbildning till personal som arbetar med verksamheter för barn och unga är av grundläggande vikt i det förebyggande arbetet.

När man arbetar med frågor kring sexuella övergrepp och kränkningar med minderåriga kan man inte förutsätta att barn eller ungdomar spontant berättar om saker som känns svåra. Det kan orsaka skam och förvirring kring vems ansvar det är (Ambumsgård & Billinger, 2014, s. 5).

Det är viktigt att inneha kunskap om hur vuxna talar med barn och unga om det som väcker oro hos den vuxna. Ofta förstår eller anar inte de vuxna vad som händer, även om det finns föreställningar om att man märker på ett barn eller en ungdom om denne blivit utsatt för ett sexuellt övergrepp. Sexuella kränkningar och övergrepp döljs ofta väl av både förövaren och den som blivit utsatt. De vuxna skall inte förlita sig endast på stödfunktioner utan man måste fråga barn och unga samt ge dem möjligheter att kunna berätta om sina känslor och sin oro (Ambumsgård & Billinger, 2014, s. 5).

I södra Finland arbetar vissa organisationer inom tredje sektorn med förebyggande arbete inom området. Föreningen Nuorten Exit arbetar med ungdomar samt konsulterar yrkesverksamma som arbetar med ungdomar mellan 13- 29 år. Skolpersonal eller ungdomsarbetare kan beställa Nuorten Exit för ett besök, om det finns frågor kring sexuella kränkningar eller övergrepp. Verksamheten är finskspråkig (Nuortenexit, u.å).

Organisationen De Ungas Akademi erbjuder "Fair Sex"- workshopar för högstadiet och andra stadiet i Svenskfinland.

Fair Sex är en metod som har som målsättning är att genom samtal om sex, relationer, ömsesidighet, respekt och jämställdhet, förebygga sexuellt våld och främja positiva

sexuella upplevelser bland unga. Workshoparna lägger fokus på frågor som ”hur kan jag se till att jag inte gör någon illa (ens i misstag), hur kan jag se till att inte gör mig själv illa och hur kan jag försäkra mig om att jag agerar utifrån omtanke om mig själv och andra, snarare än utifrån normer, förväntningar och uppfattningar om vad man ”borde” göra.” (De ungas akademi, 2016).

11 Innehållsanalys av kvalitativa intervjuerna

Kartläggningen har besvarats av skolkuratorer och skolpsykologer i tre gymnasier i Svenskfinland som genomfördes genom ett frågeformulär med öppna frågor. Som metod för bearbetningen av data har vi använt oss av innehållsanalys. I en innehållsanalys granskar och söker man likheter och olikheter i materialet genom att komprimera innehållet. Innehållsanalys är såsom diskursanalys en textanalys, där man granskar redan färdigt material i textform. Material som granskas kan vara exempelvis böcker, dagböcker, diskussioner eller intervjuer (Tuomi & Sarajärvi, 2002, s. 105).

Fokus vid kvalitativ innehållsanalys är att beskriva variationer genom att identifiera de olika skillnaderna och likheterna vid de olika texterna. Skillnaderna och likheterna uttrycks i olika kategorier och teman. När man börjar skapa olika kategorier och teman så börjar innehållet få en betydelse (Granskär & Höglund-Nielsen, 2015, s. 189).

Analysen av kartläggningen gjordes genom en kategorisering av de besvarade frågorna i frågeformulären. Kategoriseringen skedde genom att systematiskt sammanställa befintliga frågor och svar på ett dokument, så att vi hade allt på samma ställe. Båda skribenterna läste noggrant igenom materialet och efter detta valde vi ännu att läsa materialet högt för varandra eftersom att vi båda ansåg att vi uppfattade helheten bättre på det sättet. Genom att läsa igenom texten noggrant och systematiskt valde vi ut tre huvudsakliga teman som vi ansåg att vara de mest betydelsefulla för examensarbetet:

1. Våld och sexuella trakasserier förekommer i läroverken, men det når kuratorerna/skolpsykologerna indirekt. Detta sker genom s.k. korridorprat, genom föräldrar, genom lärare och andra elever eller genom kvinnliga elever som blivit utsatta för sexuella övergrepp/trakasserier. Det är alltså problematiskt att informationen många gånger inte når fram till de professionella inom elevhälsan.
2. Den unge mannen utövar sexuellt våld/ trakasserar sexuellt men söker inte själv hjälp utan det är offret som söker hjälp. Sexuella trakasserier och sexuella

övergrepp förekommer bland eleverna och t.ex. våldtäkter har inträffat men våldsförövaren vägrar söka hjälp.

3. Ungdomarna behöver mera kunskap om sexuellt våld. Många unga förstår kanske inte att de överskridit en gräns och att sociala färdigheter behöver tränas.

I de besvarade frågeformulären framkom även att det fanns ett uttalat behov av material berörande sexuellt våld, vilket besvarade en av våra frågeställningar ”vad behöver personalen på elevhälsan för hjälpmedel?”. De format som respondenterna föreslog var kortfattad broschyr eller nätsida med information och direktiv om vad man kan göra och frågeformulär för ungdomarna.

Det kom även fram att det fanns en viss osäkerhet bland de professionella vart exakt de skulle vända sig för att få hjälp i våldsfrågor. Vissa använde sig av färdiga handlingsplaner medan andra tog kontakt med utomstående stödverk. Det framkom att det vore viktigt att tala mera om sexuellt våld och trakasserier och att personalen bör reagera direkt. En av respondenterna använde sig av en film som behandlade problemet för att skapa en diskussion kring ämnet och beskrev att ofta efter filmvisningen kom unga kvinnor och berättade om övergrepp som de varit med om. Respondenten tar också upp problematiken om att personalen idag har en skyldighet att göra en brottsanmälan då det kommer ett ärende om övergrepp. Enligt respondenten kan detta leda till att flera inte vill berätta om sexuella övergrepp eller trakasserier som har hänt en längre tid sedan.

12 Resultatredovisning

Litteratursökningen utgör den teoretiska basen för produkten och all teori som tas upp i arbetet. För att kunna utarbeta en tillförlitlig produkt och få svar på frågeställningarna, behövde vi få så mycket kunskap som möjligt om våld, sexuella kränkningar, lagstiftning och handlingsplaner, orsaker bakom unga mäns våldsbeteende, elevhälsans uppbyggnad, förebyggande instanser och korrigerande program.

Frågeställningarna för examensarbete var: Hur kan man nå de unga våldsbenägna männen till de hjälp- och stödinstitutioner som finns, hurdan information behöver de unga männen för att kunna söka hjälp till sitt våldsbeteende och vad behöver personal på elevhälsan för hjälpmedel?

Resultatet av innehållsanalysen påvisar att det är en utmaning att nå målgruppen och inga entydiga svar kan besvara frågeställningen. Elevhälsan är dock en viktig instans som får information om att det sker våld och sexuella kränkningar, och kommer åtminstone delvis i kontakt med målgruppen. Att kunna erbjuda saklig och lättillgänglig information åt målgruppen kan vara ett sätt att nå de unga männen till befintliga hjälp- och stödinstitanser.

De unga männen behöver information om våld och sexuella kränkningar och få veta vad det är för att kunna känna igen sitt eget beteende. Det behövs mera information om att förebygga sexuella kränkningar och information om hur man inte överskrider någon annans gränser.

Innehållsanalysen visade även att det fanns ett uttalat behov av material berörande sexuellt våld i format av en kortfattad broschyr eller nätsida med information och direktiv om vad man kan göra och frågeformulär för ungdomarna.

Med hjälp av innehållsanalysen från intervjuerna kom vi även fram till att det finns ett stort behov för mera information och stödinstitater för män. För att få svar på vår frågeställning ”Hurdan information behöver de unga männen för att kunna söka hjälp till sitt våldsbeteende?” har vi genom innehållsanalysen kommit fram till slutsatsen att det finns behov för en broschyr som innehåller direkta direktiv eller en nätsida med samma information.

I innehållsanalysen påpekar en kurator att många som blivit utsatta för våld eller som kanske utsatt någon för annan för våld inte förstår att de gått över en viss gräns och att det är fråga om sexuellt våld. Broschyren har därför med en informationsruta vad man kan tänka på för att inte överstiga någon annans gränser. Se bilaga 3.

Koss, et al., (2007, s. 371) tar upp olika former av övertalning då det kommer till våld och sexuellt våld som bland annat kan röra sig om hotelser. En annan kurator tar också upp exempel på då den unga mannen använt sig av hotelser om att ta sitt liv om den unga kvinnan lämnar förhållandet.

13 Broschyren

Nedan beskriver vi arbetsprocessen med produkten som resulterade i en broschyr. I beskrivningen ingår planeringen av produkten, resultatet som vi kommit fram till samt målsättningarna för produkten.

13.1 Produktplanering

Utgående från litteraturstudier och innehållsanalys av frågeformuläret har vi utarbetat en plan och struktur för produkten. Som grund har vi använt oss av modellen för ”Toiminnallinen opinnäytetyö” (Villka & Airaksinen, 2004).

Vid idéstadiet av examensarbetet sammanställde vi syfte, målsättningar och målgruppen för produkten. Syftet med examensarbetet är att utveckla en produkt som elevhälsan kan använda sig av för att nå, stöda och handleda unga män som använder, har använt eller löper risk för att använda våld i nära relationer. Som målgrupp har vi unga män mellan 15-20 år samt personalen inom elevhälsan. Vid idéstadiet kartlades även baskunskaper och teori som behövdes för produkten samt metoden för examensarbetet. Vi valde att använda oss av intervjuer som ledde till frågeformulär.

Insamlingen av data skedde genom frågeformulär till professionella inom elevhälsan samt litteratursökning vid olika databaser och biblioteket vid yrkeshögskolan Novia och Åbo Akademi. Efter all insamling av teori och data påbörjades produktplaneringen som resulterade i en tvåsidig broschyr i ett A5 format. Vid planeringen av vår produkt lades upp en struktur på hur broschyren skulle se ut. Vid planeringens första fas beaktades utseendemässiga komponenter såsom layout, font, färger och storlek. Broschyren innehåller information om sexuellt våld och sexuella trakasserier samt information om olika hjälpinstanser vart man kan vända sig vid behov. I broschyren tas även upp hur man kan undvika att överstiga andras gränser.

Vid planeringen av broschyren lade vi upp vissa riktlinjer som att broschyren skall vara saklig och neutral, formatet skall vara i storlek av A5 och skall kunna läggas ut på läroverkens nätsidor. Broschyren skulle bestå av information och kunskap samt hjälp, direktiv och länkar. Vi ansåg även att broschyren skall vara enkel och kortfattad och att språket skall vara lämpat för målgruppen.

13.2 Broschyren

Produkten är ett resultat av våra litteraturstudier och våra intervjuer med skolkuratorerna och psykologerna i gymnasieskolorna. Produkten är en broschyr som kan vid behov printas ut och annars läggas ut på skolans egna websidor. Broschyren består av en informationsdel, en handledningsdel och en del med konkreta länkar till stödtjänster. I informationsdelen skriver vi allmänt om sexuellt våld och sexuella trakasserier. Vår tanke var även att skriva om sexuella gråzoner men på grund av utrymmesbrist valde vi att ta bort det. I handledningsdelen har vi valt att ha med en informationsruta var det står kort om vad man kan tänka på för att inte överskrida någon annans gränser. På baksidan av broschyren har vi även med några konkreta länkar som man kan få hjälp från både skolan och utanför.

Broschyren skall dels fungera som ett verktyg för personalen på elevhälsan för att kunna arbeta med unga män som använder, har använt eller löper risk för att använda våld eller utsätta någon för sexuella kränkningar, dels för de unga männen själva och dels för deras anhöriga. Tanken med produkten är att den skall kunna användas i ett pedagogiskt, informativt och handledande syfte av så många som möjligt. Broschyren skall vara så lättillgänglig som möjligt, därför har vi som tanke att den kan läggas ut på skolornas hemsida där den är lätt att komma åt. Vår tanke är även att broschyren skall kunna fungera som ett hjälpmedel för personalen inom elevhälsan för att underlätta att öppna upp för diskussioner med ungdomarna om våldsfrågor.

I broschyren har vi beaktat språket så den skall tilltala målgruppen och tonen vara saklig, neutral och uppmuntra de unga männen att uppsöka hjälp. Den skall inte vara dömande eller utpekande. Vi har även strävat till att broschyren innehåller de mest väsentliga delarna om sexuella kränkningar och ömsesidig respekt och kommunikation samt de viktigaste hjälp- och stödinstitenserna samlade på ett ställe.

14 Etiskt förhållningssätt

Målet för arbetet inom socialbranschen är att öka människornas välmående genom att främja sociala förändringar, finna lösningar i problem inom människorelationer och uppnå en livskontroll i det egna livet. I arbetet inom socialbranschen har yrkesutövande en skyldighet att försvara de människor som har en svagare ställning i samhället.

Kärnan i arbetet är att förbättra klienternas egna resurser samt lindra deras lidande. Yrkesetiken förverkligas i arbetet inom socialbranschen genom vardagliga val och ställningstaganden till frågor i människorelationsarbetet (Talentia, u.å).

Inom det sociala området är det viktigt att beakta forskningsetiken, eftersom i många fall kan målgruppen för undersökningarna vara sjuka eller i behov av hjälp i det vardagliga livet. En etisk fråga är om det är moraliskt rätt att närma sig dessa människor och be dem att vara med i en undersökning (Mäkinen, 2006, s. 112). I detta arbete har vi beaktat etiken genom att inte nämna vilka skolor eller professionella som vi intervjuat. Vi använder oss heller inte av material som kan spåras till någon.

15 Hållbar utveckling

I detta examensarbete har vi beaktat hållbarhetsaspekter främst ur socialt hållbara synvinklar. Utslagenhet och marginalisering är ett tecken på det finns strukturella problem i samhället. Speciellt unga människors utslagning är ett stort och oroväckande problem som ökar hela tiden.

Ett viktigt sätt att förbygga utslagning hos unga är att i god tid ingripa i mobbning, våld och trakasserier. Utbildningsstyrelsen ger anvisningar för utbildningsanordnare, skolor och läroanstalter i frågor som gäller säkerhet och kriser. Utbildningsanordnaren skall i läroplansgrunderna göra upp en plan för hur eleverna kan skyddas från våld, mobbning och trakasserier samt verkställa planen och övervaka att den följs (Utbildningsstyrelsen, 2014).

Vid planeringen och utarbetandet av produkten har vi även beaktat ekonomisk och ekologisk hållbarhet i och med att produkten kan läggas ut på skolornas websidor och behöver inte printas ut. Eftersom att produkten finns på nätet så är den tillgänglig för alla och är lätt att komma åt. Vid behov kan man även printa ut broschyren, den går bra att printa ut också i svartvitt.

16 Tillförlitlighet och kritisk granskning

Med validitet menas i vilken utsträckning man mäter det man avser att mäta, medan reliabilitet mäter graden av tillförlitlighet i mätinstrumentet. Målet i examensarbetet är att validiteten och reliabiliteten är så hög som möjligt (Björklund & Paulsson, 2003, s. 59-60).

Vi har strävat till tillförlitlighet under hela arbetet. Vi använde oss av kvalitativa intervjuer som vi skickade per e-post eftersom vi ansåg att detta var den lämpligaste metoden med avsikt att få in så tillförlitlig information som möjligt. Våra frågor var noggrant uttänkta för att få den informationen vi behövde. Eftersom att vi fick in svaren genom e-post så hade vi möjlighet att analysera materialet i lugn och ro och få in så tillförlitlig fakta som möjligt. Vi anser att vi fick in den informationen som vi behövde för att svara på våra frågeställningar. Under arbetet har vi strävat till att se kritiskt på varandras texter och på det sättet ökat tillförlitligheten.

Vi har alltid utgått från att använda oss av primärkällan och använt oss mestadels av ny litteratur men även några lite äldre källor. Artiklarna som vi använt är från 2005 och framåt för att försäkra oss om att litteraturen är aktuell. Vi har använt oss av engelska artiklar så vissa språkmissförstånd kan ha förekommit. Vi har även beskrivit vår arbetsprocess noggrant i texten för att visa hur vi har kommit fram till vårt resultat samt beskrivit vår datainsamlingsmetod.

17 Diskussion

Syftet med detta examensarbete har varit att utveckla en produkt som elevhälsan inom andra stadiets utbildning kan använda sig av för att nå, stöda och handleda unga män mellan 15-20 år som använder, har använt eller löper risk för att använda våld i sina nära relationer. Produkten är ämnad att fungera dels som ett hjälpmedel för personalen på elevhälsan och för de unga männen och deras anhöriga som besöker elevhälsan.

Målsättningarna och syftet med examensarbetet har uppnåtts eftersom vi har utvecklat en produkt som grundar sig på de resultat kategorier som kommit fram i innehållsanalysen och resultatredovisningen.

Frågeställningarna som vi ställde var: Hur kan man nå de unga våldsbenägna männen till de hjälp- och stödinstitutioner som finns, hurdan information behöver de unga männen för att

kunna söka hjälp till sitt våldsbeteende och vad behöver personal på elevhälsan för hjälpmedel?

Såsom det framkommer i resultatredovisningen, visar resultatet av innehållsanalysen att det är en utmaning att nå målgruppen och det finns inga entydiga svar som kan besvara frågeställningen. Elevhälsan är trots allt en viktig instans där personalen får information om att det sker våld och sexuella kränkningar i läroverken. Genom arbetet i skolorna kommer elevhälsan i alla fall delvis i kontakt med målgruppen och har en möjlighet att nå och handleda de unga männen.

Saklig och lättillgänglig information i form av en broschyr kan enligt vår innehållsanalys vara ett sätt att nå de unga männen till befintliga hjälp- och stödinstitutioner. Enligt våra resultat behöver de unga männen mera information om våld och sexuella kränkningar för att kunna känna igen sitt eget beteende. De unga männen behöver mera information om att förebygga sexuella kränkningar och information om hur man inte överskrider någon annans gränser.

I innehållsanalysen framkom även att det fanns ett behov av material som berör sexuellt våld i format av en kortfattad broschyr eller nätsida med information och direktiv hur man kan agera vid dylika situationer. Även litteratursökningen visar att det inte finns liknade material på svenska riktad till denna målgrupp.

Detta examensarbete har fokuserat på unga män som våldsutövare och därför har vi velat undersöka bakgrunder till denna form av beteende. För att kunna utarbeta en produkt som skall nå och handleda dessa unga män är det viktigt att se helhetsbilden och orsakerna bakom våldet som utövas mot kvinnor.

Både Cardenas & Brackley (2010, s. 503) och Fleming, et al., (2015, s. 2) skriver att en stor riskfaktor för framtida våldsamt beteende kan vara att mannen blivit utsatt för våld i ung ålder. Andra riskfaktorer som Cardenas & Brackley tog upp var om mannen varit med om misshandel av sin pappa, blivit uppmuntrad till att göra brott, blivit föräldralös som tonåring eller varit i ett våldsamt fängelse (2010, s. 503). Även WHO (2016) tar upp bevitnande av familjevåld i ung ålder som en riskfaktor till att börja bruka våld i nära relationer.

I litteraturen kom det även fram att maskulinitet och våld har ett starkt samband. För unga män kan våld vara ett sätt att visa sin manlighet. Speciellt de män som har en väldigt

traditionell syn på könsrollerna tenderar att vara mera våldsamma eftersom att det ofta leder till ett tryck att agera på ett traditionellt manligt sätt (Pettersson, 2014, s. 5 och Flemig, et al., 2015, s. 2)

I litteraturöversikten har vi använt oss av mångsidig litteratur som stöder frågeställningarna och syftet med examensarbetet. Det har varit väsentligt att använda litteratur som utgör grunden till information som behövs för att utarbeta produkten. Eftersom förmedlandet av information och stödtjänster varit en stor del av produkten, har även litteraturen bidragit till att besvara frågeställningarna.

På grund av examensarbetets omfattning kan man inte göra några heltäckande slutsatser om vad de unga männen eller vad elevhälsan behöver för hjälpmedel för att kunna nå de unga våldsbenägna männen. Vi anser ändå att produkten kan användas som ett allmänt och komplementär stöd inom elevhälsan och att den innehåller väsentlig information och kunskap för ungdomar på andra stadiet.

Examensarbetsprocessen har varit ett samarbete som har fungerat väldigt bra mellan oss skribenter. Vi har arbetat bra enligt tidsplanen som vi lade upp i början av processen. Eftersom vår grupp består av en ungdomsstuderande och en vuxenstuderande och vi dessutom bor i olika städer så har det varit svårt att sitta tillsammans och arbeta. Därför har vi tagit hjälp av sociala medier och e-post för att kommunicera med varandra, men vid handledningstillfällena har vi suttit tillsammans och funderat över arbetet.

Slutsatsen av detta examensarbete är att personalen på elevhälsan vet att det förekommer våld och sexuella trakasserier inom andra stadiets utbildning, men den unge mannen söker inte själv hjälp till sitt våldsamma beteende och att ungdomarna behöver mera kunskap och handledning gällande sexuellt våld. Även om det finns vissa stödinstitutioner för de unga männen, finns det ändå ett uttalat behov av material om våld och sexuellt våld.

Våld och sexuella kränkningar som sker inom andra stadiets utbildning är relativt förekommande men ändå tycks ämnet vara ett slags tabu- man vet att det förekommer men få talar om det. Kunskap och information spelar en viktig roll i det våldsförebyggande arbetet bland unga män, det är viktigt att kunna tala om våld och sexuella kränkningar för att kunna känna igen det våldsamma beteendet i ett så tidigt skede som möjligt. Även frågan kring mäns överrepresentation gällande våldsbrott behöver diskuteras i relation till unga män och hur maskulinitet är dels den grundläggande orsaken och dels resultatet av våldet.

Även om vi inte har möjlighet att följa upp hur produkten tas emot i respektive skolor, hoppas vi att denna interventionsmetod tas i bruk av elevhälsans personal och bidrar till en ökad kunskap och diskussion om våld och sexuella kränkningar hos ungdomar. Vi tror att detta examensarbete kan hjälpa de unga våldsbenägna männen och personalen på elevhälsan och samtidigt bidra till en ökad medvetenhet hos ungdomarna om vad våld och sexuellt våld innefattar.

Källförteckning

- Ambumsgård, R. & Billinger, M., 2014. *Gråzon, gränsfall, glasklart*. [Online] (http://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/aven-i-den-basta-av-foreningar.pdf) [Hämtat: 2.4.2016].
- Ambumsgård, R. & Billinger, M., 2014. *Myndigheten för ungdoms-och civilsamhällesfrågor*. [Online] http://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/aven-i-den-basta-av-foreningar.pdf [Hämtat: 1.4.2016].
- Björklund, M. & Paulsson, U., 2003. *Seminarieboken-att skriva,presentera och opponera*. Lund: Studentlitteratur.
- Brottpåföljdsmyndigheten, 2013a. *Brottpåföljdsmyndigheten*. [Online] <http://www.rikosseuraamus.fi/sv/index/verkstallighet/sysselsattning/rehabiliterandesysselsattning8211programarbete/atgardsprogrammotaterfallsbrottslighet.html> [Hämtat:10.2.2016].
- Brottpåföljdsmyndigheten, 2013b. *Brottpåföljdsmyndigheten*. [Online] <http://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/taytantonpano/toiminnot/kuntouttavotominta-ohjelmatyo/uusintarikollisuuteenvaikuttavattoimintaohjelmat.html> [Hämtat:1.4.2016].
- Cardenas, C. & Brackley, M., 2010. Men Who Experienced Violence or Trauma as Children or Adolescents and Who Used Violence in Their Intimate Relationships. *Issues in Mental Health Nursing*, Volym 31, pp. 498-506.
- DUA, u.å. *De ungas akademi*. [Online] Available at: <http://deungasakademi.fi/vi-erbjuder/fair-sex-workshop-for-andrastadiet/> [Hämtat:7.3.2016].
- Ejvegård, R., 2003. *Vetenskaplig metod*. 3rd red. Lund: Studentlitteratur.
- Fleming, P. J. o.a., 2015. Risk factors for men's lifetime perpetration of physical violence against intimate partners: Results from the international men and gender equality survey (IMAGES) in eight countries. *PLOS ONE*, 10(3), pp. 1-18.
- Gottzén, L., 2013. *Myndigheten för ungdoms-och civilsamhällesfrågor*. [Online] http://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/grupper-maskuliniteter-och-vald.pdf [Hämtat:1.4.2016].
- Granskär, M. & Höglund-Nielsen, B., 2015. *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso-och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur.
- Handlingsplan för Jakobstad, K. L. N. o. P., 2010. *Jakobstad*. [Online] <https://www.sochv.jakobstad.fi/download/14509/A%20href> [Hämtat 9.3.2016].
- Hietanen-Peltola, M. & Korpilahti, U., 2015. *Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos*. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy.

hälsövärdministeriet, S.-o., 2006:13. *Social-och hälsövärdministeriet*. [Online]
<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126437/JulK200613.pdf?sequence=1> [hämtat 10.3.2016].

IHV, 2013. *Institutet för hälsa och välfärd*. [Online]
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/125720/yhdyshenkilön_tehtäväkuva_v3_swe.pdf?sequence=1 [hämtat: 1.4.2016].

Justitieministeriet, 2013. *Justitieministeriet*. [Online]
http://www.oikeusministerio.fi/material/attachments/om/julkaisut/esitteita/oikeudellisistaasioista/6KEuvMmeV/Lapsi_rikoksen_uhrina_opas.pdf [hämtat: 1.4.2016]

Justitieministeriet, 2014. *Justitieministeriet*. [Online]
http://www.oikeusministerio.fi/sv/index/aktuellt/tiedotteet/2014/03/henriksson_aisiinkohdistuvavakivaltaonsuomessa/aiivanliianyleista-nyttaritsemmeasennemuutosta.html [hämtat: 4.2.2016].

Koss, M. P. o.a., 2007. Revising the sex: A collaborative process to improve assessment of sexual aggression and victimization. *Psychology of Women Quarterly*, Volym 31, pp. 357-370.

kristianstad, h. f., 2009. *Kristianstad.se*. [Online]
<https://www.kristianstad.se/upload/St%C3%B6d%20R%C3%A5dgivning/kvinnofri%C3%A5d%20handbok/03%20M%C3%A4nnen%20bakom%20v%C3%A5ldet.pdf> [hämtat: 3.4.2016].

Kvale, S., 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

liitto, E.-j. t., u.å. *Ensi-ja turvakotien liitto*. [Online]
 Available at: <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/tyomuodot/vakivaltatyo/jussityo2/> [hämtat: 5.3.2016].

linja, L., u.å. *Lyömätön linja*. [Online]
<http://www.lyomatonlinja.fi/web/guest/olen-kayttanut-vakivaltaa> [hämtat: 1.2.2016].

Lövestad, S. & Krantz, G., 2012. Men's and women's exposure and perpetration of partner violence: an epidemiological study from Sweden. *Public Health*, Volym 12, pp. 1471-2458.

Mäkinen, O., 2006. *Tutkimuseetiikan ABC*. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Nuortenexit.fi, u.å. *Nuorten exit*. [Online]
<http://www.nuortenexit.fi/tietoa-ilmioista/ammattilaiselle/> [hämtat: 2.4. 2016].

Oikeus.fi, 2005. *Oikeus.fi*. [Online]
<http://www.oikeus.fi/ks/index/omdubliirutsattforettbrott/familjevald.html> [hämtat: 26.3.2016].

oikeusministerio, 2014. *Justitieministeriet*. [Online]
http://oikeusministerio.fi/sv/index/aktuellt/tiedotteet/2014/08/raiskausrikosten_rangaistuksettiukentuvatsyyskuunalussa-loukkaavakoskettelukatsotaanjatkossaseksuaaliseksiasteluksi.html [hämtat: 6.3.2016].

Perälä, M.-L.o.a., 2015. *Monialainen opiskeluhoito ja sen johtaminen*. Tampere: Suomen Yliopistopaino Oy.

Petterson, T., 2014. *Myndigheten för ungdoms-och civilfrågor*. [Online] http://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/grupper-maskuliniteter-och-vald.pdf [hämtat: 6.4.2016].

poliisi.fi, 2005. *Polis*. [Online] https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polii-siwwwstructure/14950_lahestymiskieltoruotsi_2009.pdf?4dbdd35e4d2ad288 [hämtat: 1.4.2016].

Skolverket, 2014. *Skolverket*. [Online] http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.126247!/Menu/article/attachment/Elevh%C3%A4lsa%20-%2020120228.pdf [hämtat: 9.3.2016].

stm.fi, u.å. *Social-och hälsovårdsministeriet*. [Online] <http://stm.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta> [hämtat: 2.4.2016].

Talentia, u.å. *Talentia-fackorganisationen för högutbildade inom socialbranschen Talentia Ry*. [Online] <http://www.talentia.fi/sv/yrkesetik> [hämtat: 18.3.2016].

thl.fi, 2016. *Institutet för välfärd och hälsa*. [Online] <https://www.thl.fi/sv/web/thlfi-sv/forskning-och-expertarbete/befolkningsundersokningar/enkaten-halsa-i-skolan> [hämtat: 20.3.2016].

thl.fi, u.å. *Institutet för välfärd och hälsa*. [Online] <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/tulokset-aiheittain/tapaturmat-ja-vakivalta#kokenut-seksuaalista-vakivaltaa-joskus-tai-toistuvasti> [hämtat: 1.4.2016].

Tuomi, J. & Sarajarvi, A., 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Utbildningsstyrelsen, 2014. *Utbildningsstyrelsen*. [Online] http://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/trygghet_och_elevvard [hämtat: 25.4.2016].

Valkama, K., Silver, R. & Raijas, R., 2003. *Seksuaalinen väkivalta ja hyväksikäyttö*. Jyväskylä: WS Bookwell.

WHO, 2016. *World health organization*. [Online] <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/> [hämtat: 26.4.2016].

Vilkka, H., 2011. *Seksuaalinen häirintä*. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Vilkka, H. & Airaksinen, T., 2003. *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Finlands författningssamling

Strafflagen 27.6.2014/509 www.finlex.fi [hämtat: 14.3.2016]

Strafflagen 24.7.1998/563 www.finlex.fi [hämtat: 14.3.2016]

Brevet vi skickade ut till gymnasierna.

Hej,

Vi skulle vilja kartlägga behovet av information för unga män (15-20 år) som använder eller har använt våld mot någon i nära relationer. Denna kartläggning riktar sig mot personal inom andra stadiets elevvård. Vi är speciellt intresserade av hur elevvårdspersonalen i läroverket går tillväga gällande olika former av sexuellt våld/trakasserier och så kallade gråzoner. Vi kommer att utarbeta någon typ av broschyr eller poster utgående från era behov. Här har vi några frågor som vi skulle vara tacksamma om ni svarade på.

1. Är det vanligt att du märker på unga män att de är våldsamma eller att det finns en oro för att de skall vara det?
2. Vad gör du om du märker att den unge mannen skulle behöva få hjälp? (vart hänvisar du?)
3. Har ni något material om våld och vart man kan hänvisa den unga mannen vid behov?
 - Om, så hurdant material använder ni?
 - Om inte, vad skulle ni behöva/vilja ha?
4. Har ni material eller handlingsmodeller om sexuellt våld/trakasserier/gråzoner?
5. Har du i ditt arbete mött på unga män som har utövat någon form av sexuellt våld?
6. Upplever du att det skulle behövas mera material om sexuellt våld och trakasserier?
7. Tror du att ungdomarna skulle behöva mera kunskap och information om sexuellt våld/trakasserier?

Brevet vi skickade ut med intervjufrågorna.

Hej,

Med denna kartläggning som riktar sig till skolkuratorer- och psykologer inom andra stadiet vill vi kartlägga behovet av information för unga män (15-20 år) som använder eller har använt våld mot någon i nära relationer. Vi är speciellt intresserade av hur personalen inom elevhälsan i läroverket går tillväga gällande olika former av sexuellt våld/trakasserier eller gråzoner. Utgående från era behov kommer vi att utarbeta t.ex. en broschyr eller ett info paket som ni kan använda er av i ert fortsatta arbete. Frågorna kan besvaras med egna ord.

Tack för er tid!

1. Hur vanligt är det att ni märker på unga män att de är våldsamma eller att det finns en oro för att de skall vara det?
2. Vad gör ni om ni märker att den unge mannen skulle behöva få hjälp? Vart hänvisar ni?
3. Har ni något material om våld, och vart man kan hänvisa den unga mannen vid behov?
 - Om ja, hurdant material använder ni?
 - Om inte, vad skulle ni behöva/vilja ha?
4. Vad har ni för material eller handlingsmodeller när det kommer till sexuellt våld/sexuella trakasserier/gråzoner?
5. Upplever ni att det skulle behövas mera material/information om sexuellt våld och trakasserier?
6. Har ni i ert arbete mött på unga män som har utövat någon form av sexuellt våld?
7. Tror ni att ungdomarna skulle behöva mera kunskap och information om sexuellt våld/sexuella trakasserier/gråzoner? I hurdant format?
8. Förekommer det att unga kvinnor berättar till er om att de har varit med om sexuellt våld eller sexuella trakasserier?
 - Om ja, har ni i sådana fall något material att ge eller någonstans att hänvisa dem?

Med vänliga hälsningar,

Josefin Sundell och Minna Granö

Broschyren

VAD ÄR SEXUELLA KRÄNKNINGAR?

Vad är sexuellt våld?

- Sexuella häntydningar, kommentarer, förslag
- Ofrivillig beröring med eller utan något främmande föremål
- Ofrivilligt oralt eller genitalt samlag
- Tvinga någon att utöva någon form av sexuella handlingar
- Försöka engagera barn eller unga till barnpornografi eller barnprostitution

Vad är sexuella trakasserier?

- Det är väldigt individuellt för varje person vad som upplevs som sexuella trakasserier, det avgörande är att personen som utsätts för trakasserier upplever det som sårande och obehagligt
- Att röra eller ta på en annan person på intima ställen eller antyda att man vill ha sex
- Oanständiga skällsord, skämt, e-mejl, text-meddelanden, telefonsamtal
- Kommentarer om en annans klädsel eller kropp, eller försök på våldtäkt

Hur gör man för att inte överskrida någon annans gränser?

Det är inte alltid lätt att veta om man har överskridit någon annans gränser. Ibland kan det vara så att den andra först vill eller visar att den vill ha sex men ändrar sig i ett senare skede. Kanske vill den andra fortsätta hångla utan att det leder till sex eller kanske blir för full på en fest. Oavsett vilken orsak det gäller, är det viktigt att alltid respektera den andras integritet och att minnas att man alltid har rätt att ändra sig. Därför är det viktigt att kommunicera med varandra, lyssna efter den andras behov och visa respekt. Då överskrider man inte den andras gränser.

VEM KAN DU KONTAKTA?

Stöd och hjälp i skolan

Om du har funderingar kring sexuella kränkningar eller sexuellt våld kan du kontakta skolhälsovårdaren eller skolkuratoren som ger stöd och rådgivning och kan vid behov handleda dig vidare till t.ex läkare, psykolog eller ungdomspoliklinik.

Stöd, råd och hjälp utanför skolan:

Nettiturvakoti (vid funderingar kring våld) www.turvakoti.net

Krisjouren för unga (vid små eller stora krissituationer) www.helsingforsmission.fi

Sluta Panta (stödchat för unga) www.svenska.yle.fi/slutapanta

Hjälp och stöd vid sexuell hälsa, sexuellt våld eller trakasserier:

Väestöliitto (om sexualhälsa, pojkarnas telefon etc.) www.vaestoliitto.fi

Nuorten exit (på finska) www.nuortenexit.fi

Stöd, råd och hjälp för anhöriga och killar som överskridit eller är oroliga för att överskrida någon annans gränser

Poikien talo/ Pojkarnas hus www.poikientalo.fi

Hjälp och stöd för våldsamma män: Lyömätön linja Espoossa (hjälp för våldsamma män) www.lyomatonlinja.fi

Miessakit (hjälp för våldsamma män) www.miessakit.fi